

Kam se mám zařadit? Nebo, chcete-li, kam se mám vmáčknout?

Martiničan, pocházející z „našich“ starých kolonií. Kam se mám schovat?

„Podívej se na toho negra!... Maminko, negr!... Pšti! Bude se zlobit...“

Toho si, pane, nevšímejte, on neví, že jste stejně civilizovaný jako my...“

Mé tělo se mi vracelo rozložené, rozklizené, umožené, po okraj naplněné smutkem v tom bílém zimním dni. Negr je zvíře, negr je špatný, negr je zlý, negr je ošklivý; hele, je zima, negr se třese, negr se třese, protože je mu zima, chlapec se třese, protože má z negra strach, negr se třese zimou, tou zimou, co vám zkroutí kosti, hezký chlapec se třese, protože věří, že se negr třese vzteky, bílý chlapec se vrhá matce do náručí: maminko, ten negr mě snl. Okolo běloch, nebe si nahoře rve pupek, země mi skrýpe pod nohama a bílý, bílý zpěv. Všechna ta bělost, jež mě sežehuje...

Sedám si k ohni a objevuji svou livréj. Předtím jsem ji neviděl. Je opravdu ošklivá. Utichám, protože kdo mi řekne, co je to krásná?

Kam se teď mám vmáčknout? Cítil jsem, jak se z nesčetných útržků mého bytí pozvedá jasně vnímatelný příval. Měl jsem chuť vybuchnout vzteky. Oheň však byl už dlouho mrtev, a negr se opět třásl.

„Podívej, ten je hezký, tenhle negr...“

„Ten hezký negr na vás kašle, madami!“

Tvář mu ozdobili stud. Konečně jsem byl osvobozen od svého přemítání. Zároveň jsem si uvědomil dvě věci: označil jsem své nepřátele a způsobil pohoršení. S uspokojením. Ještě nebyl vši legraci konec.

Jakmile jsem vymezil bitevní pole, vstoupil jsem na kolbiště.

Jak? Zatímco jsem zapomínal, odpouštěl a přál si jen milovat, vracel mi moje poselství jako políček přímo do tváře. Bílý svět, jediný čestný, mi upíral jakýkoli podíl. Od muže se očekávalo chování muže. Ode mě chování černého muže, nebo přinejmenším chování negra. Halekal jsem na svět a svět mě připravoval o moje nadšení. Žádal ode mě, abych se stáhl stranou, abych se umenšil.

Chtěl jsem jim ale ukázat, zač je toho loket! Přitom jsem je varoval. Otroctví? O tom už se nemluvalo, špatná vzpomínka. Moje údajná méněcennost? Žert, jemuž bylo lépe se zasmát. Zapomínal jsem na všechno, ovšem pod podmínkou, že se ode mě svět přestane odvracet. Musel jsem přitom vyzkoušet, zda umím kousat. Cítil jsem, že zuby mám silné. A pak...

Jakže? Zatímco jsem to byl já, kdo měl všechny důvody k nenávisti, mě odvrhovali? Zatímco já jsem měl být prošen a odprošován, mně upírali jakékoli uznání?

Rozhodl jsem se, že nemohu-li vyjít z vrozeného komplexu, prosadím se jakožto ČERNOCH. Jelikož ten druhý váhal, má-li mě přijmout, zbývalo jen jedno řešení: vyjít z anonymity.

Jean-Paul Sartre v *Úvahách o židovské otázce* píše: „Židé se nechali otrávit určitou představou, kterou si o nich udělal ostatní, a žijí v obavě, aby ji svými činy nenaplnili; lze tudíž říci, že jejich jednání je neustále super-determinováno zevnitř.“ (s. 123)

Žid však nemusí být ve svém židovství rozpoznán. Není kompletně tím, čím je. Doufáme, čekáme. V poslední instanci rozhodují jeho činy, jeho chování. Je totiž běloch, a kromě několika poměrně diskutabilních rysů si ho často nikdo nevšíme. Náleží k rase těch, kteří nikdy nepoznali kanibalismus. To je taký nápad, sníst svého otce! Taková je realita, hlavně nebýt negrem. Židé jsou samozřejmě šikanováni, ba co víc, pronásledováni, vyhazováni a nacpávání do pece, to jsou ovšem jen drobné rodinné historky. Žid upadá v nemlost, jakmile je vyslíděn. Se mnou však všechno získává novou podobu. Není mi povolena žádná šance. Jsem super-determinován z vnějšku. Jsem otrokem nikoli „představ“ , jakou o mně mají ti druzí, nýbrž svého zevnějšku.

Do světa vstupuji pozvolna, zvyklý nesnažit se upoutat pozornost. Místo abych šel, se plazím. Bílé pohledy, ty jediné opravdové, mě ale vzápětí začnou pítvat. Upřeně mě sledují. Jakmile připraví svůj mikrotom, objektivně porcijí mou existenci. Jsem zrazen. Cítím, vidím v těchto blýžích pohledech, že mezi ně nepřichází nový člověk, ale nový typ člověka, nový druh. Prostě negr! Mizím v ústraní a svými dlouhými tykadly narážím na tvzení roztroušená na povrchu věcí – negrovo prádlo zapáchá negrem – negr má bílé zuby – negr má velké nohy – negrova široká hrud' –, mizím v ústraní, zůstávám zticha, chci zůstat bezejmenný, chci, aby se na mě zapomnělo. Dobře, smírím se s čím-koli, ale ať už si mě nikdo nevšímá!

„Poslyš, poď sem, ať ti mohu představit svého černošského kamaráda... Aimé Césaire, černoch, univerzitní asistent... Marian Andersonová, největší černošská zpěvačka... Doktor Cobb, vynálezce bílé krve, je negr... Poslyš, pozdrav se s mým přítelem z Martinku (dávaj pozor, je strašně vztahovačný)...“ Hanba. Hanba a opovržení sebou samým. Nevolnost. Když mě mají rádi, říkají, že to i přes mou barvu pleti. Když mě nenávidí, dodávají, že nikoli kvůli mé barvě pleti... Tu i tam jsem vězněm pekelného kruhu.

Odvracím se od těch předpotopních pozorovatelů a chytám se svých bratrů, negrů, jako jsem já. Zakouším však zděšení, nechť se mnou totiž nic mít.